

Mahkeme : İstanbul 14. Asliye Ceza Mahkemesi
Esas No : 2019/633
Duruşma Tarihi : 15.10.2020

Özet

İstanbul Çapa Tıp Fakültesi'ne 2015 yılının Ağustos ayında muayene olmaya giden şeker hastası İ.K., Alevi olması sebebiyle kendini muayene eden doktor tarafından nefret söylemine maruz kaldığı iddiası ile doktor A.Ş.D.'den şikayetçi olmuş, İ.K.'nın ayrımcılık ve nefret söylemi iddiaları ile yaptığı şikayet akabinde doktor A.Ş.D. hakkında halkı kin ve düşmanlığa alenen tahrik etme suçundan yargılama başlamıştır.

Bu olay üzerine İ.K.'nın şikayetçi olduğu davanın 3. Duruşması 15 Ekim 2020 tarihinde İstanbul 14. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görüldü.

Duruşma Öncesine Dair İzlenimler

1. Saat 10:30 itibari ile duruşma salonunun önünde hazır olundu.
2. Bekleme salonunda bir adliye güvenlik görevlisi, katılan İ.K., katılan vekili, katılanın yakınları, tanıklar N.A., R.K., Ö.A., sanık A.Ş.D. ile bir yakını ve çeşitli Alevi kurumlarının temsilcileri olan yaklaşık on kişi ile Halkların Demokratik Partisi'nin bir milletvekili ve bir gazeteci bulunuyordu.
3. Koridorda, başka duruşmalar için bekleyenler de bulunmaktaydı.
4. Bekleme salonunda katılan İ.K.'nın duruşmayı izlemeye gelen yakınları ile ayakta beklediği, güvenliğin salonun kapısının yan tarafında oturduğu, sanık ve yakınlarının da koridorun karşı tarafında oturarak beklediği görüldü.
5. Mübaşir tarafından isimlerinin okunması üzerine katılan, katılan avukatı ve sanık duruşma salonuna alındılar.
6. Duruşma salonuna giriş sırasında dava taraflarına yönelik fiziki bir müdahale olmadı, herhangi bir sorun yaşanmadı.

Duruşmaya Dair İzlenimler

10:50'de başlaması öngörülen duruşma, saat 11:35'de mahkeme mübaşirinin dava taraflarını salona çağırması ile başladı. Taraflar salona çağırıldığında, mahkeme hakimi, Cumhuriyet Savcısı ve mahkeme katibi duruşma salonunda hazır bekliyordular.

Katılan İ.K., katılan vekili ile sanık A.Ş.D. kendilerine ayrılan kısımda oturdular. Asliye Ceza Mahkemelerinde yapılan değişiklik akabinde Cumhuriyet Savcısı'nın da

duruşma salonunda yerini aldığı gözlemlendi. Küçük bir salon olduğu için hakim, savcı, katılan, sanık bölümlerinin birbirine yakın olduğu ancak hakim ve savcı kürsüsünün avukat kürsüsünden yüksekte olduğu gözlemlendi.

Duruşma salonu izleyici ve gazetecileri alacak yeterli büyüklükte değildi. Normal koşullarda sekiz kişilik izleyici kapasitesi bulunan duruşma salonu, pandemi sebebiyle dört kişilik izleyiciyi alabilecek kapasitedeydi.

Duruşma salonuna, taraflar dışında sanığın ve katılanın yakınları ile gazeteciler alınmadı. İzleyici olarak biri milletvekili olmak üzere toplam üç kişi duruşma salonuna alındı. Toplamda davayı izlemek üzere içeri alınan üç kişi dışında salonda bir hâkim stajyeri ile adliye güvenlik görevlisinin de bulunduğu görüldü.

Hâkim tarafından taraflara tanıklarının hazır olup olmadığı soruldu. Taraflarca bir katılan, iki savunma tanığının duruşma salonu dışında hazır olduğu iletildi.

Duruşmadan önce gelen evrakların isimleri okunarak duruşmaya başlandı. Sanığın savunmalarını içerir dilekçe ile ekinde bir kısım belgeler sunduğu, İstanbul Cem Evi Eğitim ve Kültür Vakfı vekillerinin katılma talepli dilekçe ibraz ettiği duruşma hâkimce tutanağa geçirildi. Akabinde tanıkların dinlemesine geçildi.

Tanık dinlemek için ayrı bir tanık kürsüsünün bulunmadığı görüldü. Tanık N.A., R.K. ve Ö. A. sırasıyla duruşma salonuna çağrılarak dinlendiler. Kimliklerini ibraz ettikten sonra, hakim tarafından tanıklara yemin ettirilerek olaya dair bilgileri ve görgüleri soruldu. İlk tanık N.A. dinlendikten sonra bir süre mahkeme salonunda izleyici olarak oturdu ancak diğer tanığın beyanı bittiğinde, tanıklar salonda yer olmadığı gerekçesiyle duruşma salonu dışına çıkarıldılar.

Tanık N.A. kendisinin bahse konu üniversitede sekreterlikte çalıştığını, İ.K.'nın hasta olarak kendisine başvurduğunu ve muayene olmak üzere doktor A.Ş.D. ye yönlendirdiğini, doktorun muayene ettiğini, tanıların sisteme işlenmesi sırasında bilgisayarda yavaşlama olunca doktorun, hasta ile sohbete başladığını anlattı. Doktorun “*Nerelisiniz?*” sorusuna İ.K.'nın “*Sivaslıyım*” demesi üzerine, A.Ş.D.'nin “*Alevi misiniz?*” diye sorduğunu, sonrasında A.Ş.D.'nin “*Cem evleri cümbüş evidir. Aleviler burada şarap içip dansöz oynatır. Aleviler ve Kürtler teröristtir. Kürtler ve Aleviler gezi olaylarını çıkartmıştır, gezi olaylarında 7 tanesi de geberip gitmiştir*” şeklinde sözler söylediğini belirtti. İ.K.'nın ise neye uğradığını şaşırıldığı, “*hocam biz buraya muayene geldik*” dediğini beyan etti. Tanık olarak dinlenen N.A., sanık doktorun kendisine yönelik olarak da “*sekreterlikte dedikodu dinleyeceğine git Berkin'in yaptıklarını oku geri zekâli*” şeklinde beyanda bulunduğunu anlattı. Ayrıca olay sırasında

kendisinin de Alevi olduğunu beyan ettiğini o günden sonra çalıştığı yerde mobbinge maruz kaldığını ifade etti.

Savunma tanıklarından Ö.A., kendisinin laboratuvar bölümünde çalıştığını, muayene sırasında orada olmadığını, belirtilen konuşmayı duymadığını beyan etti. Diğer tanık ise muayene sırasında orada olduğunu belirterek sanığın bu şekilde konuşmadığını ifade etti.

Tanıkların her biri dinlendikten sonra mahkeme hâkimi, taraflara soruları olup olmadığını sordu. Savcı, tanık N.A.ya olay sırasında yanlarında başka kimselerin olup olmadığını, kapının açık olup olmadığını sordu. Ayrıca sanığın savunma tanıkları dinlenirken soru sormak istediğini belirtip, *“gezi olaylarını konuşuyorduk biz zaten senle o sırada girdiler onu anlatmadın”* diye soru olmayan şekilde beyanlarda bulunduğu gözlemlendi.

Mahkemenin Tutumu

Mahkeme hâkimin duruşma süresince ciddi bir tavır içerisinde olduğu dikkatle tarafları ve tanıkları dinlediği gözlemlendi. Mahkeme hakiminin sanığa *“hocam”* diye hitap ettiği, katılan ve vekiline *“siz”* diye hitap ettiği gözlemlendi.

Hakimin taraflara hitaplarındaki farklılık dışında, taraflara ilişkin tutumunda belirgin bir fark görülmedi. Hâkimin tarafsızlığı konusunda şüphe uyandıracak bir davranış söz konusu değildi.

Duruşma akışının önemli bir kısmı tutanaklara geçirildi. Ancak sanığın bazı tanık anlatımları sonrası tanıkların beyanlarına eklemek için belirttiği hususlar, sanığın bu aşamalarda aldığı sözler yazılmadan, tanığın anlatımı bir akışta gerçekleşmiş gibi tutanağa geçirildi.

Beyanlar

Sanık, muayene sırasında odada yalnız olmadıklarını, o sırada dinlenen tanıklardan birinin de odada olduğunu ve dinlenen tanık N.A. ile diyaloglarının olmadığını, hasta olarak gelen şikayetçi İ.K. ile konuştuğunu ifade etti. Katılan vekili, iddianamede belirtilen suçtan sanığın cezalandırılması gerektiğini belirtti.

Savcı tarafların beyanları alındığı sırada telefonu ile ilgilenmeye başladı. Kendisine beyanı sorulduğunda, savcının telefon ile ilgilenmeye devam ederek, eksikliklerin giderilmesini talep ettiği görüldü. Ancak savcı, hangi eksiklikten bahsettiğini işaret etmedi.

Duruşma boyunca dinlenen tanıklardan bazılarının beyanları bittikten sonra diğer işlemler sırasında söz almak istediği görüldü. Ancak hâkim, taraf olmamaları sebebiyle tanıklara beyanlar için söz hakkı vermedi.

Mahkeme dosyanın incelendiğini, duruşmanın bittiğini bildirdi. Ara karar verilerek yeni duruşma tarihi taraflara bildirildi. Toplamda duruşma, kırk dakika kadar sürdü.

Hüküm

Dosyanın varsa tevsii tahkikat yoksa mütalaasını sunmak üzere savcılığa tevdiine karar verilmesi ile duruşmanın 9 Şubat 2020 ertelenmesine karar verildi.

Duruşma Sonrası

Hâkim duruşma salonundan önce izleyicilerin salondan çıkmasını istedi. Katılan ve vekili duruşma salonundan daha sonra çıktı. Sanık, bir süre duruşma salonunda bekletildi. Duruşma başlamadan önce tarafların aynı koridorda beklediği görülmesine rağmen, duruşma bittiğinde adliye güvenlik görevlisi tarafından katılan, vekili ve yakınlarının ayrılmasını bekleyip sanık, yakını ve savunma tanıklarına refakat ederek ayrı bir güzergâh ile adliyeden ayrılmaları sağlanmıştır.

Görüş

Davanın 3. Duruşması görülmüş, ara karar olarak savcının dosyayı inceleyip görüş sunmasına hükmedilmiştir. Ancak dosyaya duruşma öncesi İstanbul Cem Evi Eğitim ve Kültür Vakfı vekillerinin sunduğu katılma talebine ilişkin olarak bir hüküm kurulmaması mahkemenin eksikliği olmuştur.

Ayrıca dosyanın geldiği aşama itibariyle dava savcısının matbu beyanlarda bulunduğu dosyadaki eksikliğin giderilmesini talep ettiği ancak bu eksikliğe dair bir belirleme yapmadığı tüm tavırları ile dosyayı ciddiyetle izlemediği kanaati oluşturmuştur.

TCK'nın 216. maddesinde tanımlanan suçun oluşabilmesi için halkın, sosyal sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge bakımından farklı özelliklere sahip bir kesiminin diğer bir kesimi aleyhine kin ve düşmanlığa tahrik edilmesi gerekmektedir. Suçun unsuru olarak etkili bir şiddet çağrısı ya da nefret söylemi içermesi aranmaktadır. Mahkemenin ayrımcılık ve nefret söylemi hususlarına ilişkin tavrı ve takdiri gelecek celse yapılacak duruşma ile daha net gözlemlenecektir.